

มติมหาเถรสมาคม

ครั้งที่ ๖/๒๕๖๕

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

มติที่

๑๙๕/๒๕๖๕

เรื่อง

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินของวัดเป็นทางสาธารณประโยชน์

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๖/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ให้แก่ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้อง และได้รับคำผัดทวงจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานนั้นแล้ว ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา” ดังนั้น กรณีหากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐมีความประสงค์จะใช้ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง เพื่อก่อสร้าง ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เป็นทางสาธารณประโยชน์ หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ จะต้องดำเนินการผัดทวงตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ขอนมัสการว่า เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่าง ๆ ได้พัฒนาขึ้นมาก ทำให้มีการพัฒนาปรับปรุงและขยายระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อให้การคมนาคมเกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยการก่อสร้างทาง หรือถนนอำนวยความสะดวกแก่การเดินทางของประชาชน และนำความเจริญจากชุมชนเมืองสู่ชนบท ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ปรากฏว่า ได้ดำเนินการก่อสร้างทางหรือถนนผ่านที่วัด หรือที่ธรณีสงฆ์ โดยมีได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าอาวาส และป้องกันมิให้เกิดปัญหาในการโต้แย้งสิทธิที่ดินของวัดโดยมิชอบ จึงสมควรให้วัดทั้งหลายได้ปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ได้ตัดทางหรือถนนผ่านที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์ของวัดจะต้องดำเนินการผัดทวงที่ดินวัดตาม มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง และเจ้าคณะพระสังฆาธิการเจ้าสังกัดตามลำดับจนถึงเจ้าคณะภาคเจ้าสังกัด ก่อนมอบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินำเสนอมหาเถรสมาคม

๒. กรณีหากการใช้ทางหรือถนนภายในที่ดินของวัด โดยไม่ได้ดำเนินการผัดทวงให้วัดดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ จัดทำป้ายสงวนสิทธิ์ที่ดินดังกล่าว

๒.๒ เชิญประชาชนผู้ใช้ทางและเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมถ่ายภาพถนนบริเวณที่ขึ้นป้าย

๒.๓ นำภาพถ่ายที่ได้บันทึกไว้ไปลงบันทึกประจำวันแจ้งความไว้เป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจที่ดูแลพื้นที่ และให้วัดจัดเก็บเอกสารหลักฐานต่าง ๆ

๓. มอบสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดทุกจังหวัด ให้คำแนะนำแก่วัดในการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาประมาณศาสนสมบัติกลางประจำ (พคป.) เพื่อพิจารณา ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบตามที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเสนอ และให้นำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อโปรดพิจารณา

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้นำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อโปรดพิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติ ดังนี้

๑. กรณีส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ได้ตัดทางหรือถนนผ่านที่ดินวัด จะต้องดำเนินการผาติกรรมที่ดินวัดตาม มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง และเจ้าคณะพระสังฆาธิการเจ้าสังกัดตามลำดับจนถึงเจ้าคณะภาคเจ้าสังกัด ก่อนมอบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นำเสนอมหาเถรสมาคม

๒. กรณีหากการใช้ทางหรือถนนภายในที่ดินของวัด โดยไม่ได้ดำเนินการผาติกรรมให้วัดดำเนินการจัดทำป้ายสงวนสิทธิ์ที่ดินดังกล่าว เป็นที่ดินของวัดมิได้เป็นการอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์แต่อย่างใด และถ่ายภาพบริเวณที่ขึ้นป้ายพร้อมประชาชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจ และนำภาพถ่ายดังกล่าว ลงบันทึกประจำวัน ที่สถานีตำรวจท้องที่ ไว้เป็นหลักฐาน

๓. ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แจ้งเจ้าคณะภาค และเจ้าคณะจังหวัดทั้งสองฝ่ายทราบ เพื่อแจ้งวัดในเขตปกครองให้ปฏิบัติตามมติมหาเถรสมาคม

๔. ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดทุกจังหวัด ประสานช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่วัดในการปฏิบัติตามมติมหาเถรสมาคม

และให้ดำเนินการได้ทันที โดยไม่ต้องรอรับรองรายงานการประชุม

(นายสิปปंबर แก้วงาม)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

เลขาธิการมหาเถรสมาคม

บันทึกข้อความ

งานช่วยอำนวยความสะดวก
ผู้ตรวจราชการ
เลขรับที่ ๐๓.๕-๓๖๒
วันที่ ๕.๓.๖๕

ศส ๗๑๘
งานช่วยอำนวยความสะดวก
รอง ผอ.ทศ.
เลขรับที่ ๕.๖-๖๓
- ๓ ก.พ. ๕๖๕

ส่วนราชการ สำนักงานศาสนสมบัติ กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการ พศป. โทร ๐ ๒๔๔๑ ๗๔๗๔
ที่ มติคณะกรรมการ พศป. ที่ ๒๐ /๒๕๖๕ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕
เรื่อง แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการใช้ที่ดินของวัดเป็นทางสาธารณประโยชน์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

เรื่องเดิม

ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๔ วรรคสอง บัญญัติว่า “ การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ให้แก่ ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้อง และได้รับค่าผาติกรรมจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานนั้นแล้ว ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา” ดังนั้น กรณีหากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐมีความประสงค์จะใช้ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง เพื่อก่อสร้าง ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เป็นทางสาธารณประโยชน์ หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ จะต้องดำเนินการผาติกรรมตามกฎหมายดังกล่าว ข้างต้น

ข้อเท็จจริง/ข้อพิจารณา

สำนักงานศาสนสมบัติ ขอเรียนว่า เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่างๆ ได้พัฒนาขึ้นมาก ทำให้มีการพัฒนาปรับปรุงและขยายระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เพื่อให้การคมนาคมเกิดความสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยการก่อสร้างทาง หรือถนนอำนวยความสะดวกแก่การเดินทางของประชาชน และนำความเจริญจากชุมชนเมืองสู่ชนบท ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ปรากฏว่า ได้ดำเนินการก่อสร้างทาง หรือถนนผ่านที่วัด หรือที่ธรณีสงฆ์ โดยมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าอาวาส และป้องกันมิให้เกิดปัญหาในการโต้แย้งสิทธิที่ดินของวัดโดยมิชอบ จึงสมควรให้วัดทั้งหลายได้ปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ได้ตัดทางหรือถนนผ่านที่วัด หรือที่ธรณีสงฆ์ของวัดจะต้องดำเนินการผาติกรรมที่ดินวัดตาม มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง และเจ้าคณะพระสังฆาธิการเจ้าสังกัดตามลำดับ จนถึงเจ้าคณะภาคเจ้าสังกัด ก่อนมอบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินำเสนอมหาเถรสมาคม

๒. กรณีหากการใช้ทางหรือถนนภายในที่ดินของวัด โดยไม่ได้ดำเนินการผาติกรรมให้วัดดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ จัดทำป้ายสงวนสิทธิ์ที่ดินดังกล่าว

๒.๒ เชิญประชาชนผู้ใช้ทางและเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมถ่ายภาพถนนบริเวณที่ขึ้นป้าย

๒.๓ นำภาพถ่ายที่ได้บันทึกไว้ไปลงบันทึกประจำวันแจ้งความไว้เป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจที่ดูแลพื้นที่ และให้วัดจัดเก็บเอกสารหลักฐานต่างๆ

๓. มอบสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดทุกจังหวัด ให้คำแนะนำแก่วัดในการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น

ข้อกฎหมาย/คำสั่ง/ระเบียบ/มติที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

- มาตรา ๓๔ วรรคสอง “การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ให้แก่ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้องและได้รับค่าผาติกรรมจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานนั้นแล้ว ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา”

- มาตรา ๓๗ เจ้าอาวาสมีหน้าที่ดังนี้

(๑) บำรุงรักษาวัด จัดกิจการและศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้สั่งการให้นำเสนอคณะกรรมการ พศป. เพื่อโปรดพิจารณา

เลขานุการ ได้นำเสนอคณะกรรมการ พศป. ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๕ เพื่อพิจารณา

ที่ประชุมมีมติ

๑. กรณีส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ได้ตัดทางหรือถนนผ่านที่ดินวัด จะต้องดำเนินการผาติกรรมที่ดินวัดตาม มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง และเจ้าคณะพระสังฆาธิการเจ้าสังกัดตามลำดับ จนถึงเจ้าคณะภาคเจ้าสังกัด ก่อนมอบสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ นำเสนอมหาเถรสมาคม

๒. กรณีหากการใช้ทางหรือถนนภายในที่ดินของวัด โดยไม่ได้ดำเนินการผาติกรรม ให้วัดดำเนินการจัดทำป้ายสงวนสิทธิ์ที่ดินดังกล่าว เป็นที่ดินของวัดมิได้เป็นการอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์แต่อย่างใด และถ่ายภาพบริเวณที่ขึ้นป้ายพร้อมประชาชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจ และนำภาพถ่ายดังกล่าว ไปลงบันทึกประจำวันที่สถานีตำรวจท้องที่ ไว้เป็นหลักฐาน

๓. ให้ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แจ้งเจ้าคณะภาค และเจ้าคณะจังหวัดทั้งสองฝ่ายทราบ เพื่อแจ้งวัดในเขตปกครองให้ปฏิบัติตามมติมหาเถรสมาคม

๔. ให้ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดทุกจังหวัด ประสานช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่วัด ในการปฏิบัติตามมติมหาเถรสมาคม

๕. นำเสนอมหาเถรสมาคม เพื่อโปรดพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๑. เห็นชอบ ตามมติคณะกรรมการ พศป. ข้างต้น

๒. มอบสำนักงานศาสนสมบัติ นำเสนอสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม ดำเนินการต่อไป

๑. เห็นสมควร ๑

๒. ขออนุมัติ ๒

(นายสีปंबर แก้วงาม)

รองผู้อำนวยการ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

(นางพัชรินทร์ พัดทอง)

ผู้อำนวยการสำนักงานศาสนสมบัติ

เลขานุการคณะกรรมการ พศป

- ๑ ก.พ. ๒๕๖๕

มอบ.....ก.พ.ค.ป.ดำเนินการ

ผู้อำนวยการสำนักงานศาสนสมบัติ

- ๗ ก.พ. ๒๕๖๕

เรียน ผอ.พศ.

เพื่อโปรดพิจารณา

๑. เห็นชอบมติ กพป. คณะสงฆ์ ๑

๒. ขออนุมัติ กพป. คณะสงฆ์ ๒

คณะสงฆ์ ๒

(นางสาวสุวรรณี แก้วมณี)

ผู้ตรวจราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๐๓ ก.พ. ๒๕๖๕